

„Праця“

Український просвітний тижневик в Бразилії виходить в Прудентополи кожного Четверга.

Передплата в Бразилії:

Річно 8\$000, піврічно 5\$000.
Для Галичини річно 10 корон.
Для України 5 рублів.
Для Півн. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“
Jornal semanal para os
Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платить ся згори.

PRACIA
Prudentopolis
Paraná — Brazil
ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“ — 3 Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми Українці до скопу
В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Любіть ворогів ваших!

„Любіть ворогів ваших!“ сказав Христос. Ці слова згадуємо ми — українські емігранти-скитальці з особливо глибоким болем. Нам загарбала нашу землю Польща яка століт називала себе «мученицею між народами» — «з сімома мечами в серці». А тепер коли чужі руки витягнули їй тих сім мечів з тіла, вона встромила їх в Україну, сусідку — свою і вертить ними.

Хоч нам емігрантам-скитальцям важко блукати по чужині, то все таки маємо, в своїм незavidнім життю цю одну осолоду, що не бачимо як бутний ворог розпирається на землі батьків і прадів наших. Не чуємо стонів наших братів з тюрем, не бачимо польських рогатих чортенят, як палять і грабують села наші і хулу творять в столиці нашої.

Бо це що діється в Галичині, під омофором «справедливого» трибуналу нарід — переходить усе, що відоме в історії. Правда, терпіли й інші народи від своїх ворогів. Але цього бодай не оправдував жаден міжнародний трибунал. А Галичину віддав нашому споконвічному ворогові — Найвищий Міжнародний Трибунал «в заряд». І ось як управляють Поляки:

1. В тюрмах і таборах полонених дальше гниють десятки тисяч українських жінок і мужів за це тільки що вони Українці. Побивають їх і голодом морять. І вигибають вони сотками день у день. А на місце померших привозять Поляки нових в'язнів. І ні один

рідують голодних людей і пускають з димом їх оселі.

3. Українські школи й просвітні товариства позамикані: До одинокого університету в українській Галичині, в столиці її Львові — не має доступу ні оден Українець ні Українка! Бо на це треба виказатися що служилося при польським війську або при польським воєнним шпиталі, коли всі Українці служили в українським війську і українських шпиталях.

4. Над тисячами українських урядовців і їх сім'ями твориться нечуваний глум: удають Поляки милосердних Самаритян і будімото «приймають до служби» що десятого з них. Але з тим, що він мусить опустити Рідний Край Галичину і перенестися служити в Польщу — чи то в Познаншину, чи в Мазурщину. Хто знає, що тепер на перевезення одної меблі треба мати майно (коли тої меблі взагалі не розкрадуть по дорозі по заплаченому фрахту), — то розуміє весь глум польської влади над нещасними жертвами.

5. До ніякої самоуправи навіть по громадах Поляки Українців не допускають, хочби це були чисто українські громади в чисто українських околицях. Насилають там на «комісарів» усяку польську зволоч, різних кримінальників і розбишак, які тільки й роблять, й розбивають і придумують тортури для винищення українського народу.

6. В цілім краю польське урядництво таке скорумповане, що Галичина стала одною великою печерою розбою, крадежи насильств, знущаня і всяких переслідувань, яких не робили навіть

ходимо в польській пресі — правдива, — то годі дивуватися, колиб все населення Галичини очікувало приходу большевиків або якої небуть іншої сили як спасення й правдивого воскресення «от гроба» в який систематично пхає наш народ Польща.

Те саме, що в Галичині, діється також на Волині й Поділлію. Скрізь Поляки складають станіщі докази, що вони нездібні до адміністрації.

І коли ми дивимося на це все то мимохіть приходимо до переконання, що Христові слова: «Любіть ворогів ваших» — не можуть відноситися до ворогів справедливости і правди. Їм належить тільки те, що зробив Христос, бичем проговивши міняйлів з храму. І цю думку повинні ми вщипити в серце й душу всіх Українців від Кавказу по Сян і Попрад. Нас заковано в брудні кайдани польської неволі. Виховаймо молодь нашого народу на книгах і думках польського поета, який учив що одинока зброя невольника це зрада. Так! Польські кати втратили право до великих творів своїх мислителів, а їх думки й заповіть свободи за всяку ціну переберуть поневолені. Кожний ворог Польщі це наш приятель! Хто цей ворог, нам все одно. Він наш приятель. І хто тільки пічне боротьбу проти Польщі, ми мусимо йому помагати. В імя замучених Поляками батьків, братів і синів наших, в імя елз пролितих жіноцтвом нашим у польській неволі, в імя будучини дітей нашого племені, яким замикається шлях до школи на нашої власній землі! Безоглядна боротьба проти наїздника є

ВСЯЧИНА.

Кольонізація Східної Галичини вже переводиться.

Товариство аграрно-кольонізаційне у Львові, переводячи парцеляцію дібр Рожків в брідському повіті виділило по бажаню власника 240 моргів на заложенне 6 хазяйств по 40 моргів для жовнів та інвалідів польської армії, синів селян, які брали участь в боях за Східну Галичину. Це нова спроба кольонізації в Східній Галичині. Ми вже доносили про акцію польського селянського банку на Покуття та аналогічну в скалатському і теребовельському повітах. Галичина буде поділена на чотири воєводства.

Польське правительство постановило утворити в Галичині чотири воєводства: краківське, львівське, тернопільське і станиславівське. Уряд генерального делегата буде знесенний. Персонал намісництва розділиться на всі чотири воєводства. При воєводствах будуть іменовані ради, як органи контролю для державної адміністрації.

Правительственный проект в цій справі буде предложений в найближшій часі соймови. Цей проект предвиджує також іменування уряду одного «руського воєвода», яким має бути високий урядник намісництва руської народности.

Польща дальше друкує паперові гроші. Польське правительство випустило дальших одинайцять мільярдів паперових марок. На покритте цього паперового гроша має зібратися фонди через затягнення позички як в самій Польщі так і в Америці. (Може і в Бразилії!)

З Буковини.

Усування громадських секретарів з українських сіл. — Доріжня і паскарство урядів. — Виборча реформа і аграрна реформа на Буковині.

Буковина, а головно українське її населення переживає важкі хвилини під румунською окупацією. Скрізь на силу ведеться румунізаторська політика. Школи на силу переміняються на румунські. Тепер румунські власті усувають з українських сіл громадських секретарів Українців, бо вони не вмють урядувати по румунськи. Хто до 15. липня ц. р. не викаже знання румунської мови, той буде усунений.

ється на землі батьків наших. Не чуємо стонів наших братів з тюрем, не бачимо польських рогатих чортенят, як палять і грабують села наші і хулу творять в столиці нашої.

Бо це що діється в Галичині, під омофором «справедливого» трибуналу нарид — переходить усе, що відоме в історії. Правда, терпіли й інші народи від своїх ворогів. Але цього бодай не оправдував жаден міжнародний трибунал. А Галичину віддав нашому споконвічному ворогові — Найвищий Міжнародний Трибунал «в заряд». І ось як управляють Поляки:

1. В тюрмах і таборах полонених дальше гниють десятки тисяч українських жінок і мужів за це тільки що вони Українці. Побивають їх і голодом морять. І вигибають вони сотками день у день. А на місце померших привозять Поляки нових в'язнів. І ні один Українець не певний, що завтра не втратить свободу — без найменшої провини.

2. В знищених війною селах української Галичини грабують польські жандарми й урядовці сиріт українських в'язнів до останка. За найменший протест розст-

Польщу — чи в Мазурщину. Хто знає, що тепер на перевезення одної меблі треба мати майно (коли тої меблі взагалі не розкрадуть по дорозі по заплаченому фрахту), — то розуміє весь глум польської влади над нещасними жертвами.

5. До ніякої самоуправи навіть по громадах Поляки Українців не допускають, хочби це були чисто українські громади в чисті українських околицях. Насилають там на «комісарів» усяку польську зволоч, різних кримінальників і розбишак, які тільки й роблять, й розбивають і придумують тортури для винищення українського народу.

6. В цілім краю польське урядництво таке скорумповане, що Галичина стала одною великою печерою розбою, крадежи насильств, знущаня і всяких переслідувань, яких не робили навіть Турки на Балкані. І все те твориться на нашій землі з доручення Міжнародного Трибуналу, який передав Полякам цей наш край в управу для забезпечення його перед «большевизмом». Коли тільки четверта часть описів польських звірств і анархії, які зна-

инні ми вищипти в серце й душу всіх Українців від Кавказу по Сян і Попрад. Нас заковано в брудні кайдани польської неволі. Виховаймо молодь нашого народу на книгах і думках польського поета, який учив що одинока зброя невольника це зрада. Так! Польські кати втратили право до великих творів своїх мислителів, а їх думки й заповідь свободи за всяку ціну переберуть поневолені. Кожний ворог Польщі це наш приятель! Хто цей ворог, нам все одно. Він наш приятель. І хто тільки пічне боротьбу проти Польщі, ми мусимо йому помагати. В імя замучених Поляками батьків, братів і синів наших, в імя елз пролитих жіноцтвом нашим у польській неволі, в імя будучини дітей нашого племені, яким замикається шлях до школи на нашій власній землі! Безоглядна боротьба проти наїздника є і буде гаслом українського народу аж до часу, поки його полки не покажуть Полякам у їх Варшаві й Кракові, що не годиться робити того, що Поляки роблять у нашім Львові й Камінці. Щойно тоді можливий є ними мир. Не скорше.

О. П.

буде предложений в найближшій часі сесії мови. Цей проект предвиджує також іменований уряду одного «руського воевода», яким має бути високий урядник намісництва руської народности.

Польща дальше друкує паперові гроші.

Польське правительтво випустило дальших одинацять мільярдів паперових марок. На покриття цього паперового гроша має зібратися фонди через затагненне позички як в самій Польщі так і в Америці. (Може і в Бразилії!)

З Буковини.

Усування громадських секретарів з українських сіл. — Дорожня і паскарство урядів. — Виборча реформа і аграрна реформа на Буковині.

Буковина, а головню українське її населення переживає важкі хвилини під румунською окупацією. Скрізь на силу ведеться румунізаторська політика. Школи на силу переміняються на румунські. Тепер румунські влади усувають з українських сіл громадських секретарів Українців, бо вони не вміють урядувати по румунськи. Хто до 15. липня ц. р. не викаже знання румунською мови, цей буде усунений.

Дорожня завдяки небажеству властей починає вже показуватись і на Буковині. В Чернівцях коштує приміром метричний сотнар бараболъ 200 — 220 кор. (у Львові платиться 600 — 700 кор. — пр. Ред). Цукр коштує кильо 38 к. (у Львові знову по 70 — 100 к.) Ціни є тому такі високі що самі власти ведуть пачкарство. І так краєвий аврорізаційний уряд закупив цукор

М. Гоголь.

Тарас Бульба.

(повість).

9)

— Ну, вже не годить ся так.

— Так, значить, годить ся, щоб марне пропадала козацька сила, щоб чоловік погибав, як собака, без доброго діла, щоб ні рідному краєви ні християнству не було з нього ніякого пожитку? Так нащо-ж ми живемо, на якого чорта ми живемо? — Розтолкуй мені се! Ти — чоловік розумний, тебеж не даром за кошового вибрали: розтолкуй мені, нащо ми живемо?

Кошовий не відповів на се питане. То був упертий козак. Він трохи помовчав і згодом сказав:

— А війни однако не буде.

— Так не буде війни? — запитав знову Тарас.

— Ні.

— Значить, і думку треба кинути?

— І думку кинути.

— Стривай же, чортово голова, — промовив Бульба до себе, — ти ще мене пошамятаєш! — і тут же поклав ся доволити кошовому.

Змовившись з одним-другим, справив їм бенкет, і підхмелені козаки повалили просто на майдан, де стояли привязані

до стовпа литаври, в які били, скликаючи раду. Не найшовши паличок, що були сховані у довшу, вони вхопили в руки поліно й почали бити в литаври. На сей гук прибіг перший довш, високий на зріст чоловік з одним тільки оком, той то страшенно заспанним.

— Хто тут сміє бити в литаври? — крикнув він.

— Мовчи! Бери свої палички та бий, коли велять! — відповіла підхмелена старшина.

Довбуш виняв у ту мить з кишені палички, які він взяв з собою, знаючи добре, чим кінчат ся такі історії. Литаври загули, й незабаром на майдані стали збирати ся мов чмелі, чорні куни Запорожців. Всі стали в коло, і після третього гуку литавр вийшла старшина: кошовий з булавою в руці, судія з військовий з печатю, писар з каламарем і осаул з перначем. Кошовий і старшина зняли шапки й поклонили ся на всі боки козакам, що стояли гордо, взявшись за боки.

— Що се за рада? Чого вам панове? — сказав кошовий. Лайка і крики не дали йому говорити.

— Клади булаву! Клади, чортів сину, в сю мить булаву! Не хочемо тебе більше! — кричали з юрби козаки.

Деякі тверезі куріні хотіли, як бачи-

лось, протестувати; але куріні, й п'яні й тверезі, почали бійку. Крик і гук підняв ся з усіх боків.

Кошовий хотів щось говорити, але знаючи, що озвірена, самовільна юрба може за те побити його на смерть, як воно бувало в таких випадках, вклонивсь низенько, поклав булаву і сховав ся в юрбі.

— Чи звелите, панове, й нам класти свої клейводи? — спитались судія, писар і осаул і готувались уже класти каламар, військову печать і пернач.

— Ні, ви оставайтесь, — закричали з юрби, — нам треба було тільки кошового прогнати бо він — баба, а нам чоловіка треба на кошового!

— Кого-ж тепер виберете за кошового? — спитала старшина.

— Кукубенка виберемо! гукала одна частина.

— Не хочемо Кукубенка! гукала друга. — Завчасу йому, ще молоко на губі не висохло!

— Шило най кошовим буде! гукали одні. — Шила за кошового!

— В потилицю тобі шило! гукала, лаячись, юрба. — Що він за козак, коли прокрав ся, собачий син, як Татарин? Чортові в зуби п'яницю Шила!

— Бородатого, Бородатого виберім за кошового!

— Не хочемо Бородатого! К'нехстий матері Бородатого!

— Кричть Кирдягу! — шепнув Тарас декому.

— Кирдягу, Кирдягу! — кричала юрба. — Бородатого! Бородатого! Кирдягу! Кирдягу! Шила! К'чорту з Шилом! Кирдягу!

Всі кандидати, почувши свої імена зараз виходили з юрби, щоб і позору не дати, наче-б вони особистою участію помагали в виборі.

— Кирдягу! Кирдягу! — розлягало ся сильнійше всіх. — Бородатого!

Нарешті діло дійшло до кулаків, і Кирдяга переміг.

Ідть за Кирдягою! — загукали.

З десятків козаків вийшло з юрби; деякі з них ледви держали ся на ногах, — так встигли налити ся, — і пішли до Кирдяги, щоб звістити йому про вибір.

Кирдяга, хоч старезний, але розумний козак, вже давно сидів у своїм курені і наче-б то й не знав, що діялось.

— А що, панове? Чого вам треба? — запитав він.

— Іди, тебе за кошового вибрали!

— Змилуйте ся, панове, — сказав

Кирдяга, — куди мені до такої честі! Який з мене кошовий! Та в мене й розуму не старчить задля такого уряду. Та наче й не нашли нікого ліпшого у всій війську?

Іди, коли велять! — кричали Запо-

рожці.

Два з них ухопили його цопід руки

по 29 к., а продав його черновецькому магістратові по 35 к. а ці між консументів по 38 корон а навіть і дорожше.

Буковина і Семигород мають дістати таке саме виборче право як і стара Румунія. В комісії для аграрної реформи має дістати також і Буковина свого заступника. Здається, йде тут про покликання ще одного заступника боярів, щоб цим лекше викривити саму реформу.

Головою цієї комісії є Гарофлід, муж довіря, до якого ніхто з селян не має довіря, що він справедливо переведе аграрну реформу.

Німці помагають большевикам.

Як доносять телеграми з Варшави, бачено понад містом сім великих цепелінів, як летіли на схід. Загально панує переконання, що вони летіли до Росії з німецькими інструкторами.

І Румунія хоче війни проти Росії.

Часописи друкують телеграми з Будапешту, в яких доноситься, що в цілій Румунії ведуться горячкові мілітарні приготування. Берлінські часописи повідомили, що румунський прем'єр виїхав до Варшави в цілі переговори з генералом Пілсудским в цілі завязання союзу проти Росії.

Утворено новий український Кабінет.

Новий український кабінет, який тільки що утворено, буде складатись з одного члена Поляка, який буде міністром агрикультури, а решта міністрів будуть самі Українці.

Андрій Лівіцький є прем'єром, а позатим міністром справ заграничних і справедливості; Білінський міністром справ внутрішніх; і М. Сальський, міністром війни; і М. Стемповський, міністром агрикультури.

В офіційній розмові на військовому фронті, сказав Петлюра, український вожд, що зорганізованне сего кабінету доконано з успіхом а то для того, що конечно як найкорше треба новому правительству усадитись в Київі.

Генерал Петлюра мав також сказати, що він наставить в сім новім правительстві також одного міністра для Жидів.

Боева лінія польсько-української армії протягаєсь на 420 миль.

Польські і українські війська очистили від большевиків терен аж до ріки Березини на північ від Києва. Також взяли Бечицю, важну стратегічну точку на Дніпрі. Затим весь фронт, на яким ведеться бій, протягаєсь на 420 миль довжини.

Польська боева лінія сягає від Вітебська до Києва. Польські війська переправились через ріку Березину і здобули Велятич. На північний схід від Мозира, большевики мусять перебратись за Дніпро. Також повідомляють, що коплетно розбито два совітські полки.

На північ від Києва, здовж Дніпра, аж до горла ріки Припеті, на лінії яких 50 миль большевики уступають на лівий беріг Дніпра. Найновіші звідомлення доносять, що большевиків виперто з київського моста на Дніпрі.

Вісти з Галицької України.

(На підставі старокраєвих часописів)

З Микулинеччини.

У нас виступили...

лись з ними по людяному, по гуманному. Місцеві Українці не допустили до інтернування жадного місцевого Поляка. Дістали за се порядну заплату. Насамперед арештували місцевого податкового урядника Волод. Мартиневича, держали його безневинно три місяці в тюрмі. Потім арештували його батька Михайла, якому вдалось видертися з їх рук і скритися. Перебув вже і сильний дур укриваючися по зимних хатах. Арештували міського комісаря (бурмістра) Йосифа Шкамбару два рази. Опісля арештували Володимира Валея, директора народної школи, Стефана Лукашевича, управителя скарбового відділу, Стефана Каца, аптикаря, Цулявфа, народного учителя, Івана Задорожного, магістратського касієра, Івана Абрагамовського, Петра Лящинського. Всім цим закидали тайні зібрання. Провіривши все точніше і переконавшись, що се минається з правдою, декотрих випустили зараз, а інших вивезли до Тернополя і держали вісім день під ключем, відтак пустили і конфінували. На тім не скінчило ся. Теоер знов арештували Володимира Сиротюка, Костя, Дмитра Сиротюка і Йосифа Верещинського, закидаючи їм рабунок двора за українських часів, підчас розброювання польського легіону в падолисті 1918 р. Подержавши їх по два-три місяці в тюрмі, а не знайшовши ніякої вини, випустили.

Треба знати, що декотрі з них переходили сильний дур, мати Сиротюків, набравши ся тифу від синів, коли доїжджала до них, переплатила життем. Що діяло ся по селах, що належать до судового округу Микулинці то не списавби на воловій шкірі. Декотрі повиходили, багато згинуло в тюрмі на тиф. Коли зміркували, що викликали порядний перестрах між Українцями, взяли ся до господарки на „кресах“. Бурмістром міста Микулинець вибрали емиритованого жандарма Кіду. Наше місто вже папередно мало таких господарів, що оставило 80.000 корон довгу громадського а в місті навіть хідника порядного нема, і в день можна карк скрутити. Про пана Кіду вже досить написали польські часописи. Кирниці в цілім місті відкриті. Польський жовнір ідуци в ночі верхом, впає враз з конем в кирницю. Радними міста вибрали самих „мейсцових сбивателі“, котрі зачинають дуже дбати про мійське населене. Вибрано лише двох радних Українців: місцевого пароха о. Евгена Кароля і міщанина Івана Цибульського. На першім засіданю о. Кароль запротестував проти такого проценту радних Українців, то й не багато бракувало, що бубби удостоївся интернування. (А за українських часів було радних 6 Українців, 6 Поляків і 6 Жидів). На більше засіданю о. Кароль вже не явився. У нас є власний дім читальні „Просвіти“; заняли його місцеві „обивателе“. Дають театральні вистави, похваляються, що довги сплатять і будуть мати „власни дом Сокола“. Вже кілька разів упоминався голова читальні о ключ і не хотять звернути.

Найстрашніша агітація йде о підпис декларації, щоби українська Галичина належала до Польщі. Уживають ріжних махінацій. Перепустки в громадським уряд. Жид не дістане як не підпише декларації.

Висилають підпанків по селах і там людий заманюють ріжними способами. Напр. вислали до одного села податкового ексекютора ніби списувати доми. Ходив хата в хату, питав котра хата...

не може вивести жадних продуктів до міста на торг, бо кождий обиватель має свою максимальну ціну і силою забирати продукти. Житте наше завмерло зовсім, кождий криється і ховається в мишачу діру. Не можна відновити жадного товариства ні читальні „Просвіти“ ні „Ссокола“. Тепер ще хоть можна дістати свій часопис, бо як був місті командант етапу поручник Матерна, то купував всі наші часописи і дер нещадячи навіть і „Впереду“!

Гроші з Америки шлють своїм рідним Українці, одначе перекази залягають на почті і виплати трудно діждатися хоча деякі родини находяться в крайній нужді. Не винні сьому почтові функціонари, що брак готівки, але ті, що сидять на верху. Міщанин.

З Бразилії.

Сего року показалось пару ночий морозу в Бразилії. Много шкоди вже наробив. Коб тільки еще не загостив.

В конгресі поновлено гадку, чи би столицю Бразилії не перенесено до Мінас Жерайс.

Руй Барбоза має замір тепер виїхати до Європи.

На лінії С. Павльо — Сантос з'їхалось два потяги. Двох людий стратило житте, та много возів розбилось в кавалочки.

Ряд паранський стараєсь всіми силами, щоб богато пшениці знова посіяно.

ВИКАЗ ЖЕРТВ зібраних на Фонд Оборони України підчас Укр. Дня.

Сума зібрана підчас „Українського Дня“ і оголошена в „Праці“	20.463\$620
На Антонію Олінто зібрано	2.700\$000
Кольонія Veado Branco (Рі-йо Гранде до Суль)	100\$000
Разом:	23.263\$620

ЗБІРКА НА БІДНИХ І СИРОТИ.

З Червоного Хреста лишились невислані	1.366\$400
Від 1. мая 1919 до 20. червня 1920 р. зібрано	8.912\$800
Разом:	10.279\$200
Загальна сума з Укр. Дня	23.263\$620
Сума загальна зібрана	33.542\$820

До Парижа вислано:

Дня 21/1 1919 через банк Льюдон Бразилійський	1000\$000
Дня 10/10 1919 через банк Французько-Італійський	9.702\$000
Дня 10/11 1919 через банк Французько-Італійський	13.202\$000
Дня 27/12 1919 через банк Французько-Італійський	4000\$000
До Галичини вислано дня 6/4 1920 через банк Fernando Nakradtt	2 300\$000

Українці! Несім дальше номіч своїм братям!

Минає вже кілька літ війни в нашій дорогій вітчизні. Поля, де відбувалися битви, вкриті могилами мільонів наших рідних братий. Міста, села зруйновані. Всюда там недоля, смуток, крайня нужда. В родинах не стало батька, сина або і обох. Матери, жінки, діточки зістали повідомлені посмертними посвідками, або лиш каліки вернули домів.

Всюда там біда, панує лише голод, нужда та пошесті ріжні.

Проте не годиться нам забувати за тих нещасливих бідаків.

Се було від самого початку, але і тепер не рай нашим братям, коли загарбав нашу вітчизну відвічний наш ворог — Лях. Читаємо в часописах, що коли наші брати не хотіли прийняти наїздника, військо лядьке розбивало цілі села, щоби лиш загарбати несправедливо, захланною своєю рукою нашу землю.

Рада для нас: помагати, іти з помічю грошевою нашим борцям. Збираймо лепти на бідних, на сироти наші. Правда, ми не раз вже давали, але і на дальше не оставаймо. Нас є тут, як пишуть 50 тисяч. Зложім не по 5 мілів, але по одному, а сума стане гарна. Не збіднієм через се, а тим хоч одробинку поможемо. Виваз жертводавців і гроші шлім до Ред. „Праці“, а она не пожалує місця на оголошене сего.

Най ворог знає, що ми всі одною гадкою та що уміємо оцінити братий своїх працю.

Р. Явдошин.

К., 30 — 5 — 1920.

Протест.

В числі 25 „Газети Польської“, з дня 16. червня с. р. якийсь скритий автор за „Uczestnika“ описуючи обїзд секретаря польського конзуляту, де між иньшими каже, що при повитаню Поляками згаданого п. секретаря, мали бути і Українці з кольонії Іваї, які дивували ся дуже, чому то наші провідники кажуть ненавидіти Поляків, коли п. секретар конзуляту так прихильно виражає ся про Україну.

Тому ми Українці з кольонії Іваї (Кальмон), протестуємо, отсим як найострійше проти „Uczestnika“, який відважив ся кинути на нас таку ганьбу і лож, бо:

1. ми низше підписані заявляємо прилюдно, що при повитаню п. секретаря Польського конзуляту не було жадного Українця з нашої кольонії Іваї, крім одного п. Семка Шпаліра, який (як сам каже) мав бути у туюшого п. Кобралора з власним інтересом, де рівночасно мав стрітити ся з згаданим п. Секретарем.

2. п. Семко Шпалір, не був жадним нашим репрезентантом, щоби міг заступати нашу кольонію перед п. Секретарем.

3. если-ж п. Семко Шпалір мав яку дискусію з п. Секретарем, ми низше підписані неберемо на себе жадної відповідальності.

Боева лінія польсько-української армії протягається на 420 миль.

Польські і українські війська очистили від большевиків терен аж до ріки Березини на північ від Києва. Також взяли Бечицю, важну стратегічну точку на Дніпрі. Затим весь фронт, на якому ведеться бій, протягається на 420 миль довжини.

Польська боева лінія сягає від Вітебська до Києва. Польські війська переправились через ріку Березину і здобули Велятич. На північний схід від Мозира, большевики мусіли перебраться за Дніпро. Також повідомляють, що коплетно розбито два совітські полки.

На північ від Києва, здовж Дніпра, аж до горла ріки Прип'яті, на лінії яких 50 миль большевики уступають на лівий беріг Дніпра. Найновіші звідомлення донесять, що большевиків виперто з київського моста на Дніпрі.

Вісти з Галицької України.

(На підставі старокрасних часописів)

З Микулинеччини.

У нас вшехполяки в своїй політичній роботі рівнож не засипляють. Стараються доказати всякими способами, що вони тут в більшості. По приході польських військ в Микулинеччину старалися кинути великий переполох на Українців. Зачалися арештування найсвідоміших одиниць і то за марні дурниці або цілком безпідставно. Віддячувалися за се, „мейсові обивателе“ Українцям, що за українських часів обходи-

чи вночі верхом, вправ враз з конем в кирницю. Радними міста вибрали самих „мейсових сбивателі“, котрі зачинають дуже дбати про мійське населенє. Вибрано лише двох радних Українців: місцевого пароха о. Євгена Кароля і міщанина Івана Цибульського. На першій засіданю о. Кароль запротестував проти такого проценту радних Українців, то й не багато бракувало, що буйби удостоївся інтернування. (А за українських часів було радних 6 Українців, 6 Поляків і 6 Жидів). На більше засіданю о. Кароль вже не явився. У нас є власний дім читальні „Просвіти“; заняли його місцеві „обивателе“. Дають театральні вистави, похваляються, що довги сплатять і будуть мати „власни дом Сокола“. Вже кілька разів упоминався голова читальні о. Ключ і не хотять звернути.

Найстрашніша агітація йде о підпис деклярації, щоби українська Галичина належала до Польщі. Уживають різних махінацій. Перепустки в громадській уряді Жид не дістане як не підпише деклярації.

Висилають підпанків по селах і там людий заманюють ріжними способами. Напр. вислали до одного села податкового екзекутора ніби списувати доми. Ходив хата в хату, питав котре число і казав господарям підписуватися, що у них є таке число. Однак не багато найшов дурних. Варта згадати, що селяне римо кат. нехотять підписуватися напр. в Кровинці заявили, що не підпишуться, в Бернадівці заявили, що їм за України красше.

Є у нас і мійська сторожа обивательська, котра дається порядно відчутти нашим селянам і Жидам. Жадна селянка не зуміє скрити перед ними ні масла, ні яєць. Селянин

На Антоніо Олініто зібрано 2.700\$000
Кольонія Veado Branco (Рі-
йо Гранде до Суль) 100\$000
Разом: 23.263\$620

ЗБІРКА НА БІДНИХ І СИРОТИ.

З Червоного Хреста лишилися
невислані 1.366\$400
Від 1. мая 1919 до 20. червня
1920 р. зібрано 8.912\$800

Разом: 10.279\$200

Загальна сума з Укр. Дня 23.263\$620

Сума загальна зібрана . . . 33.542\$820

До Парижа вислано:

Дня 21/1 1919 через банк
Льондон Бразилійський 1000\$000

Дня 10/10 1919 через банк
Французько-Італійський 9.702\$000

Дня 10/11 1919 через банк
Французько-Італійський 13.202\$000

Дня 27/12 1919 через банк
Французько-Італійський 4000\$000

До Галичини вислано дня 6/4
1920 через банк Fernando
Nakradtt 2 300\$000

Чотири телеграми до Парижа
і одна до Риму 268\$450

Загальна сума вислана . . . 30.472\$450

Загальна сума зібрана до дня 20. червня
с. р. виносила 33.542\$820

Сума вислана 30.472\$450

Остає в Ред. до висланя . . . 3.070\$370

Хто багато думає той мало ділає.

і хоч як він опираєся ногами, таки приволікли на майдан, лаючи й підтовкуючи з заду кулаками, та проговорюючи: »Не пручайся, чортів сину! Приймай, собако, честь, коли дають!« Таким чином завели Кирдягу в козацьку раду.

— А що, панове, загукали на весь м.р. ті, що привели Кирдягу — згодні ви, щоб сей козак був у нас за кошового?
— Всі згодні! — загукала юрба, і той гук довго лунав на все поле.

Один із старшин взяв булаву й підніс її новому кошовому. Кирдяга по козацькому звичаю відкрік ся. Старшина підніс її вдруге. Кирдяга зрік ся і вдруге й відтак уже, за третім разом привняв булаву. Радісний крик залунав по всій юрбі, і знову далеко застоїнало все поле. Тоді вступили з юрби чотири найстарші, сивовусі й сивоголові козаки (дуже старих не було на Січі, бо жаден Запорожець не вмирав своєю смертю) і взявши жменю земаї, яка на той час від дощу розмокла в болото, поклали йому на голову. Мокра земаї потекла з голови по вусах і по щоках і замазала болотом все обличчя. Але Кирдяга стояв, не поступаючи з місця, і дикнував козакам за честь.

Так закінчила ся та шумна рада з якої, не знати, чи так радів хто другий, як Бульба: се була відплата старому кошовому; до того-ж Кирдяга був його давній товариш, бував з ним в одних

ухопутних і морських походах, поділяючи труди і пригоди воєнного життя.

(Дальше буде).

ЛЮБИ ДІТИ ЧИТАЙТЕ СЕ, АЛЕ КІЛЬКА РАЗ І ЗАДЕРЖІТЬ СЕ В СВОЇЙ ПАМ'ЯТИ.

І ось коли донерва побачив Хмель, чим він буде для Москви. Як тепер, що йно по Переяславській умові радить Москва з Польщею, а українських послів навіть до покою не впускає, то що-ж буде далі? Ні, таки мабуть з Москвою кані не зварим — треба шукати когось иншого. Так думав Хмельницький і постановив зірвати з Москвою, найшовши собі иньних яких спільників.

Як зачув про те король польський — присилає послів до Хмельницького та благає: верни ся до нас, під нашу руку, а добре й тобі буде й нам. Але на ті всі красні слова та масні обіцянки розказав Хмельницький королеві таку байку:

— У одного чоловіка жив у хаті вуж такий був лагідний, що разом з дітьми з миски їв. І ніхто того вужа не

займав і всім було добре, а на хату того чоловіка велике щастє спадало. Тільки раз сидить дитина долі і їсть молоко, а се привозує вуж та й собі стромляє голову у миску. Хлопець лус того вужа ложкою по голові, а вуж зі злости укусив його.

— Хлопець в крик. Прибігає батько, та хап за сокиру, хотів того вужа зарубати. Вуж полапав ся, та до норі. Леде-леде вліз до половини, а господар ударив сокирою і таки відрубав тому вужеві хвоста. А хлопець від укушеня вужа помер.

— Тільки що-ж далі? Як утік вуж з тої хати — посипали ся на господаря нещастя за нещастями. І кажуть йому люди: се через те, що вуж тебе покинув. Задумав господар та й постановив собі помирити ся з вужем, почав його просити знов вернути ся хати.

— »Уже я тобі й молока буду ставити повну миску, вже я тобі все — лиш іди знов до мене жити.«

— »Ні вже, пане, каже вуж, не буде межі нами давньої приязни. Живім лишє нарізно, бо ти не забудеш свого сина, а мені не забути мого хвоста.«

— Отак і пам з тобою, королю. Чи хай опустить пани Україну, тоді будемо жити у згоді. Та що — шкода й говорити. Бо пани пани — се таке зіле, що хоч і єго їх тільки лишить ся, то й годі вони почнуть свого доказувати.

раїнці з кольонії Іваї, які дивували ся дуже, чому то наші провідники кажуть ненавидіти Поляків, коли п. секретар конзуляту так прихильно виражає ся про Україну.

Тому ми Українці з кольонії Іваї (Кальмон), протестуємо, отсим як найострійше проти »Uczestnika«, який відважив ся кинути на нас таку ганьбу і лож, бо:

1. ми низше підписані заявляємо прилюдно, що при повитаню п. секретаря Польського конзуляту не було жадного Українця з нашої кольонії Іваї, крім одного п. Семка Шпаліра, який (як сам каже) мав бути у тuteйшого п. Кобралора з власним інтересом, де рівночасно мав стрітити ся з згаданим п. Секретарем.

2. п. Семко Шпалір, не був жадним нашим репрезентантом, щоби міг заступати нашу кольонію перед п. Секретаром.

3. если-ж п. Семко Шпалір мав яку дискусію з п. Секретаром, ми низше підписані не беремо на себе жадної відповідальности, позаяк п. Шпалір не мав від нікого жадного порученя, щоби міг заступати, або говорити щось в імени Українців з кольонії Іваї.

4. Так само ми низше підписані звертаємо увагу п. »Uczestniku«, щоби не думав собі, що тільки в Бразилії наші провідники так виражають ся про Поляків, але в північній Америці, Канаді, Західній

І повів Хмельницький переговори з королем шведським Карлом і та царем семигородським Ракочієм, щоби з'єднати ся разом, звоювати Польщу і поділити її так, щоби Україна стала самостійною і незалежною державою. Скликав раду козацьку Хмельницький і так сказав на ній:

— Нема чого сподівати ся нам добра від Москви, коли вона з Польщею мирить ся помімо нас і в наші міста вводить своє військо. Треба зривати з московським царем та пристати до шведського та угорського володаря, щоб разом звалити Польщу

Всі згодили ся — і справді получили ся наші козаки зі Шведами та угорським військом. Взяли Львів, взяли Краків, Замостє, Берестє, Люблин, взяли саму Варшаву, але тут цісар австрійський Леопольд дав сильну поміч Полякам, а князь Любомирський тим часом ускочив з військом у Семигород, так що Ракочій побіг до дому. А до того ще підкупив король хана татарського, щоби той вирушив на Україну та палив там села. Так всі союзники порозбігали ся і справа не дійшла кінця.

А Хмельницький тим часом не молодів, лиш старів, почав н.здужати. Казали люди, що се Поляки мали його отруїти.

(Дальше буде.)

Що то є? Що бідний чоловік часто видіє богач деколи а Господь ніколи?

Україні, а навіть на великій Україні. І доти весь український народ відносить тебе ворожо до вас, доки вас не повиганяє (а може самі виступите?) аж за ріку Сян, за Холм і по Сідлець, с. е. по етнографічні границі. А тоді можемо з собою навязати дружбу: як рівні зрівними, а не, як пани з рабами.

Іваї 25 червня 1920.

о. Петро Осінчук, Дмитро Берегулька, Григорій Козань, Павло Подолян, Петро Череватий, Михайло Іванчук, Василь Іваниця, Василь Кожух.

Від Редакції. З достовірного жерела довідуємось, яка була бесіда п. писара конзуляту польського з п. Шпаліром в оселі Іваї. „Ви пане єсьте Поляком?“ питає п. писар.

„Ні, єсьм Українцем з Сх. Галичини“ відповів п. Шпалір.

„То тепер мусите записатись бо Східна Галичина належить вже до Польщі“.

„Ні, се Ваша фантазія. Она не належить доси, бо Польща лиш силою заняла єї. Чи она буде належати, то хто иньший буде о сїм говорити. Перше най Поляки ліпше обходять ся з Українцями замешкуючими загарбований Вами край, най Поляки випустять Українців з тюрем, а тоді будемо могли говорити між собою“.

Така була бесіда, тай з того вийшло, що Українці в Іваї прихильно віднеслись до того пана писара. Ну, нема що дивуватись, бо то написала „Газета Польська“.

Будованне Польщі коштом України.

Що раз то нові вісти приходять з Європи про умову Петлюри з Польщею.

Останні вісти подають про такі услівя умови:

1. Польща забирає Галицьку Україну, Холмщину (імовірно теж часть Волині і Поліся).

2. Польща дістає доступ до Чорного моря.

3. Польща забирає під свою контролю залізницю на Україні.

4. В українському правительстві має бути один міністер Поляк і всі заступники міністрів Поляки.

Розуміється, се ще не є докладні вісти про петлюрівську умову, але і сі вісти вже дають Українцям і Ляхам доволі ясний образ того братерства, за яким іздив Петлюра до Варшави, і яке виторгував від Пілсудського.

Попереду всього треба ствердити, одно а саме, що се є польська політика, не українська.

Умовою з Петлюрою Польща сягає се, до чого з давна стреміла польська заборча шляхта — відбудованне історичної Польщі по Дніпро.

Якийсь Поляк сказав американському кореспондентови, що большевики пхнули Росію кількасот літ назад, та що через те Польща найшлася легко в тих границях, в яких була в тому часі, до якого большевики пхнули Росію.

ЧИ ПИЛИ ВИ ВЖЕ КАВУ З УКРАЇНСЬКОЇ ФАБРИКИ?

Зайдіть до Григорія Кухніра
кольонія Шавієр да Сілва.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості, без домішок, ароматичного запаху.

Caffé Economico, preparada por Gregorio Kuchmir.
Xavier da Silva — corr. Papanduá — Sta. Catharina.

Адвокат

Dr. TRASYBULO LINS-FILHO,
у прудентополи.

Принймає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі, всякі справи входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сїм, що всякі справи предкладаєте в українській мові.

Канцелярія містить ся:

Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір!

Позір!

ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!

Linha Ivahy — Prudentopolis — Parana.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новостворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукта кольоніальні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминати, а іти до свого Українця.

Alexandre Martynec.

Ivahy — Prudentopolis — Parana.

не для безпеченьства Польщі до Чорного моря, і для польських інтересів на правобережній Україні, себто для польської шляхти.

І тому, кажуть, пйдуть з Петлюрою до Дніпра і там стануть.

Тоді гадають, Україна буде роздерта на часті і лекше буде її пожерти Польщі і другим її сусідам.

А чиж не було вже так в історії? Чи не дерли України всі її сусіди на часті і жерли, але не пожерли. Самі задавились і впали, а Україна виросла ще більша. Бо Половці, що нищили Україну, пропали; Татари, що її руйнували, майже пропали з Європи; а Турки вже теж пращаються з Європою. А Литва сьогодні маленька; а Польща теж не виросла, а Україна мимо тих всіх лихоліть і проб і терпінь і всупереч ненаситним сусідам — ще й виросла і сьогодні більша не лише народом але і його землями, ніж була ще в недавній минувшині.

Таксамо і теперішні пляни роздерти і пожерти Україну є пусті і не владуться.

Україна є і буде про себе, не для Польщі і ані для її забезпечення, ані для її „доступу“ до Чорного моря, ані для інтересів її шляхти на правобережній Україні.

Плян загарбати Галицьку Україну і Холмщину є одним із способів, який розбещено відбудовувати історичну Польщу.

Дальше кажуть вісти, що Ляхи хотять забрати залізницю на Україні під свою контролю.

Се було би між иншим для доступу до моря, а далі для вивозу пшениці і худоби з України до Польщі, а до інших країв на Одесу.

За тим посягали свого часу Німці, а потім Французи. Однак Французи ще й досі того не зріклися. Дятого імовірно Французи наставляють Поляків, аби контролювати залізницю для них, а вони вже будуть контролювати Поляків і цілу Польщу.

Хто контролює залізницю, той контролює економічне життя краю.

А Франція, а по при неї і Польща, хотіли би власне контролювати економічне життя України і тягнути з неї для себе наживу.

Франція домагається наживи з України тому, що вона каже, що з тих мільярдів, які вона позичила була російському царському урядови, кілька мільярдів поміщено в залізницю і в копальні угля та заліза на Україні. Отже нібито вона має „перший моргидж“ на Україні. Тепер вона хоче стягнути з України свою позичку, або забезпечити її і стягати добрі проценти, а Польщу назначує ексекутором, котрий за свою роботу хоче заплати, а особливо хоче відреставрування польської шляхти на Україні, яка би продавала українську пшеницю і за хлопську працю і збіже брала собі гроші та підлирала Польщу і під-

Найбільший український склеп в Прудентополи Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованій. Одинока фірма, яка вдєволить Вас за Ваші гроші! Вступіть і переконайте ся, бо то не коштує нічо.

Більший вибір найріжнородніших материй, наймодніших кольорів касеміри, коців, готових убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стяжок, капелюхів солом'яних і сукняних, ниток до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимових шалів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, заліза, машин до шиття, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта“ і шнуризок; книжок, та приборів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, свічки мильові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини кукурузяної і мандькової, фасолі, кави зернятами, незрівняного смаку паленої і чай з Індій.

Завсїгди сьвіже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактичнійшу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витревалу, найменшої ваги, а найсильнійшу. Скуповую на велику скалю герву та иньші краєві продукта.

Посїдаю велике і рівне подвіре на заїзд, а на случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilo Wojtowycz

Prudentopolis, Paraná, Brazil.

І се по правді був би польський уряд бо Українці були би тільки для декорації.

Такий уряд київський виглядав би немов Лях, одітий в українську вишивану сорочку. Отсе дар Україні від варшавської умови.

Загалом, ціла варшавська умова, як ми вже в горі зазначили, не є для інтересу України ані українського народу, але для інтересу історичної Польщі.

Для того інтересу намагаються вороги України роздерти її на часті і велику часть віддати в польську неволю.

Варшавська угода — се наглядна ілюстрація плянованого поневолення України.

І тому український нарід її не признає, ані ніколи на будуче не може признати і не признасть, але буде все безпинно проти неї боротись, поки її не звалить, і поки не позбудеться непрошених опікунів, а самий стане своїм господарем на своїй землі. (Зі „Свободи“).

Примір родичів.

Хто з нас, крім даху над головою, достаточної оджи і хліба щоденного не старіє ся дати дітям такого вихованя, котре би їм шастя а нам угіх запевнило.

Отже першим услівем до доброго вихованя дітям є: згода межі родичами. В родинах, в котрих межі отцем а матерію є що

1. Польща забирає Галицьку Україну, Голмшину (імовірно теж часті Волині і Поліся).

2. Польща дістає доступ до Чорного моря.

3. Польща забирає під свою контролю залізничні на Україні.

4. В українському правительстві має бути один міністер Поляк і всі заступники міністрів Поляки.

Розуміється, се ще не є докладні вісти про петлюрівську умову, але і ці вісти вже дають Українцям і Ляхам доволі ясний образ того братерства, за яким іздив Петлюра до Варшави, і яке виторгував від Пільсудського.

Попереду всього треба ствердити, одно а саме, що се є польська політика, не українська.

Умовою з Петлюрою Польща сягає се, до чого з давна стреміла польська заборча шляхта — відбудованне історичної Польщі по Дніпро.

Якийсь Поляк сказав американському кореспондентові, що большевики пхнули Росію кількисот літ назад, та що через те Польща найшлася легко в тих границях, в яких була в тому часі, до якого большевики пхнули Росію.

Се виглядає на жарт і кпини, але в сьому жарті є дрібка правди. Дійсно большевики пхнули Росію і Україну і другі краї назад. Бо вони убили промисл, торгівлю, комунікацію, культурний і видавничий рух. Сама така річ, що в Московщині, яких два роки по селах не світять нафтою але трісками як в давних часах; що люди не мають потрібних матеріалів до господарки, що одягу, до щоденного життя, що навіть соли немає, — свідчить дійсно, що Московщина і другі краї, нападні большевиками, дійсно, впхнуті большевицтвом як не сотки то бодай десятки літ назад. Одначе дуже помиляється кожний Лях і кожний ляхоман, котрий гадає, що як терпінням, недолею і недостатком народи посунулись взад, то вже тим самим зробилось місце для шляхотської середночівної злочинної Польщі. То правда, що підставою неблизки Польщі була недоля і терпінне народів, нею уярмлених, але крім того була ще й темнота. А тепер народи, нападні Польщею, не посунулись темнотою назад аби історичній Польщі зробити місце, але посунулись просвітлою вперед, аби такій Польщі унеможливити місце.

Большевицтво своїми нападами кілька разів розбило силу України, Білоруси, Литви і других країв, і в сей спосіб ослабивши їх дало змогу сусідам а в останньому часі Ляхам, напасти на них. Але се тільки хвиливе опанованне Ляхами, а хто користає з хвиливого нещастя другого, той накликує на будуче нещасте собі.

Прийде пора, що й большевицьке безголове впаде, а з ним впаде теж історична Польща і зникнуть навіть мрії про неї.

Бо проти повороту до історичної Польщі проти повороту народів сотки літ взад — стоїть просвіта і поступ тих народів, на котрих польська шляхта намагається наложити своє історичне ярмо. А також і просвіта й поступ всіх народів світа. Колись існувала історична Польща, бо існували у світі і другі подібні дивогляди, оперті на шляхотському феодалному ярмі, але як в цілому світі приходить кінець таким дивоглядам, то й історична Польща не може вдержатись немов штучно насипаний острова серед розбурханого моря.

Створенне правобережної України, від Збруча по Дніпро кажуть Ляхи — потріб-

на, і для польської шляхти, себто для польської шляхти.

І тому, кажуть, пйдуть з Петлюрою до Дніпра і там стануть.

Тоді гадають, Україна буде роздерта на часті і лекше буде її пожертви Польщі і другим її сусідам.

А чиж не було вже так в історії? Чи не дерли України всі її сусіди на часті і жердали, але не пожерли. Самі залавились і впали, а Україна виросла ще більша. Бо Половці, а Україна виросла ще більша; Татари, що що нищили Україну, пропали; а її руйнували, майже пропали з Європи; а Турки вже теж пращаються з Європою. А Литва сьогодні маленька; а Польща теж не виросла, а Україна мимо тих всіх ліхотних сусідам — ще й виросла і сьогодні більша не лише народом але і його землями, ніж була ще в недавній минувшині.

Таксамо і теперішні пляни роздерти і пожертви Україну є пусті і не владуться.

Україна є і буде про себе, не для Польщі і ані для її забезпечення, ані для її „доступу“ до Чорного моря, ані для інтересів її шляхти на правобережній Україні.

Плян загарбати Галицьку Україну і Голмшину є одним із способів, який розібе штучно відбудовувану історичну Польщу.

Пригадуємо тут слова д-ра Осипа Назарчука, які він свого часу буз сказав на адресу Петлюри.

Головний отаман торгує Галичиною без волі і відома Галичан. Я вже досить довго жив на світі, щоби розуміти, що ві одна держава на повстала відразу в етнографічній обемі, та що нераз треба утяти ногу, щоби уратувати голову. Але головний отаман зовсім не знає відносин в Галичині яка не є рукою, ні ногою тільки мозком України! Чому він бодай прихвально не запитав Галичан, які кавтелі в договорі з Польщею потрібні бо взазі: ні в цілі забезпечення Галичанам їх існування?

Отсе ціла суть. Ляхи голови не відтяли і не відотнуть Україні, але ярмо на неї наложили.

А де хто видів у світі приязнь народів, як один другому наложити ярмо на голову?

Один все буде стреміти одержати уярмленого в ярмі, а другий буде все стреміти до скинення ярма.

Історія не знає вічного ярма. Історія знає лише, що ярма все порохнавіли і розпадались.

І лише глупота політична може диктувати Полякам або українським ляхоманам пляни — накладати на голову України — Галицьку Україну ярмо і сподіватись, що воно вдержиться.

А доступ Польщі до Чорного моря. Чому-ж би ще не до Спокійного океану? Може аж тоді успокоїлись би польські політики і їх апетити!

В добрій міжнародній згоді кожний нарід може мати доступ до всякого доступного моря, хотай би через територію сусіда, але заборам і поневоленнем, тільки добровільною умовою для взаїмних користей обох сторін.

Як би український нарід з народом польським умовився, що український через Польщу користати-ме з балтійської пристани, а польський з чорноморської, то ниша річ. Така умова малаби і значінне і була би корисна для обох сторін, а тимсамим була би тривала. Але як хто силою і насилою намагається поробити собі доступ до чужого моря через землю, то се передовсім насильникови не може вийти на користь.

Се було би між иншим для доступу до моря, а далі для вивозу пшениці і худоби з України до Польщі, а до инших країв на Одесу.

За тим посягали свого часу Німці, а потім Французи. Однак Французи ще й досі того не зріклися. Дятого імовірно Французи наставляють Поляків, аби контролювати залізничні для них, а вони вже будуть контролювати Поляків, і цілу Польщу.

Хто контролює залізничні, той контролює економічне житте краю.

А Франція, а по при неї і Польща, хотіли би власне контролювати економічне житте України і тягнути з неї для себе наживу.

Франція домагається наживи з України тому, що вона каже, що з тих мільярдів, які вона позичила була російському царському урядові, кілька мільярдів поміщено в залізничні і в копальні угля та заліза на Україні. Отже нібито вона має „перший моргидж“ на Україні. Тепер вона хоче стягнути її і стягати добрі проценти, або забезпечити її і стягати добрі проценти, а Польщу назначує екзекутором, котрий за свою роботу хоче заплати, а особливо хоче відреставрування польської шляхти на Україні, яка би продавала українську пшеницю і за хлопську працю і збіже брала собі гроші та підпирала Польщу і піддержувала також Польщу на Україні.

Ось такі пляни контролі залізничні на Україні.

Поневолити Україну економічно, а з тим і політично і навіть просвітну, бо від розвитку економічного життя народу залежить теж його політичне і просвітне житте.

Се є теж одно з ярем, яке намагаються Ляхи і другі вороги України на неї наложити, а проти якого нарід України мусити таксамо боротись як і проти других ярем, наложених або накладаних.

Ще одна точка з умови Петлюри з Польшею є замітна.

Один міністер, як кажеється, в українському уряді має бути Лях, а крім того заступники других міністрів мають теж бути Ляхи. Ті останні мають теж бути фаховці — для фахових порад, дорад і помочі.

Один міністер Лях — се значить один Юда Іскаріот при тайній вечері. Він має продаїти учителя.

Вже тепер дано тому Ляхови, Стемповському — міністерство хліборобства (агрикультури). Видна річ, його завданням буде оборонити інтереси польської шляхти на Україні і грабяти пшеницю та инше збіже і пашу для Польщі, аби мала чим і за що вести дальше шляхотську заборчу війну.

Отже вже в самому іменованню першого польського міністра в кабінеті петлюрівського уряду міститься замах на здобутки і права українського селянства на своїй рідній землі.

А до того є Поляки „фаховці“, заступники міністрів!

Видно, Поляки хотять, аби українські міністри були не фаховці, а в додатку, щоби українських фаховців не дано навіть на заступників міністрів. Українські міністри, після польської рецепти, мали би бути не-фаховці, котрі би тільки говорили, а роботу робили би їх заступники Поляки, розуміється після польського розуміння, польських політичних цілей.

Місячне намірене на линець: ЗАМКНЕНІ МОНАСТІРІ.

Отсе дар Україні від варшавської умови.

Загалом, ціла варшавська умова, як ми вже в горі зазначили, не є для інтересу України ані українського народу, але для інтересу історичної Польщі.

Для того інтересу намагаються вороги України роздерти її на часті і велику часті віддати в польську неволю.

Варшавська угода — се наглядна ілюстрація плянованого поневолення України.

І тому український нарід її не признає, ані ніколи на будуче не може признати і не признасть, але буде все безпинно проти неї боротись, поки її не звалить, і поки не позбудеться непрощених опікунів, а самий стане своїм господарем на своїй землі. (Зі „Свободи“).

Примір родичів.

Хто з нас, крім даху над головою, достаточної одяги і хліба щоденного не стараясь дати дітям такого виховання, котре би їм шастя а нам угіхи забезпечило.

Отже першим услівем до доброго виховання дітей є: згода межі отцем а матерію є що нах, в котрих межі отцем а матерію є що дня борба, виховані: дітей ніколи не удаєсь. Если дитина від родичів має отримати добре виховане, мусить їх любити, шанувати і їм вірити; ніхто не учить дитини послууху, любові і віри для матери як отець, а ніхто не научить шанувати і любити отця, як матір.

Чи може дитина шанувати отця, котрого матір витає в порозі з кописткою в руках, погрозами, лайкою і т. д.? або матір, котру отець грубими і неприличними словами визиває?

Знаю, що навіть між порядними людьми, в довшій часі супружества, передовсім коли нужда часто гостить до хати, приходиться якась суперечка і на-се треба як ангелів людей, щоби шось подібного між ними не случилось. Та і в таким разі родичі, котрі стараються о добре виховане дітей, не роблять сего в присутності своїх дітей.

Наколиб родичі завжди памятали о тім, що кожде терпке слово, котре одно другому, в присутності дітей скаже, єсть трутненою, котра падає в їх душу, що кожний вибух злости з обох сторін є для дитини недобрим приміром і провадить їх до згуби — можеби нераз погамували свою сворість, здобули ся на виразумість і перебачене взаїмне.

То уступство, котре родичі зробилиби для шастя дітей, їм самим забезпечить шасте. Не лише з дітьми, але і між дорослими добре єсть памятати, що завсігда більше з чоловіком зробити можна по доброті, чим злостію, і то так далеко, що если по доброті нічо ся зробити не дасть, то вже злостію цікавито не пробуй.

Кожним родичам ходить о се, аби їх діти слухали, їх шанували і мали до них довіре. Если однак діти перебивають ся, що в кожнім случаю, коли отець говорить „та“ а матір „ні“ і відвортано, то від кожного розказу отця відкликувати ся „будуть до матери, а від кожного розказу матери до воли отця.

Зрештою нічо не має для дітей такої важности, як примір. Не треба їм того говорити ані пригадувати. Кожде з природи своєї, через то само, що єсть маже зростом і слабе, дивить ся на дозрілих людей як на живі вірші, до котрих старає ся бути по-

дібним. Отже пригадає ся всему і старася наслідувати в чім тільки може.

Придвіть ся дітям тоді, ксли суть на певній свободі і коли вони з власної охоти і думки винайдуть собі забаву. То, що говорять і то що чинять між собою, є завжди образом того, що старші говорять і чинять в їх присутности.

Наколиб родичі знали, що їх домове нездлаке живе так як в зеркалі відбиває ся при забаві їх дітей, може булоб їм встидно, що діти вже через свої забави зі злом освоюють ся і до него прививають. Отже дорогі родичі уважаймо на се завжди, дади для дітей як найлучший примір, а будуть послушні, приемні і великою радістю для нас та позиточними для цілого нашого роду.

Гр. Ковалюк.
Апостолес — Аргентина.

Оголошення.

Шакер на продаж.

Тано дуже спродається добру землю на лінії Бара-Вермеля. Землі є 22 і пів алькера; забудівле господарське, потрера, добра вода! Хто хоче купити, най спішиться до властителя п. Теодора Кречківського або до Редакції «Праці».

Добра нагода!

Хочете, щоби Ваші просьби (requerimentos) або інші які справи були добре зроблені і приняті, удайтесь до п. Лопатюка В.—Чому? Бо всякі справи можуть лише тоді добре вийти, як Ви представите їх в своїй рідній мові. Папери до урядового шлюбу, режістра дітей уроджених, померших, як і списи майна померших, удайтесь лишень до визше згаданого а будете вдоволені.

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІЇ.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жолудкові, недуги утроби, нирок, гемороїди, недуги шкірні, різні затроєня, недугу падачки і т. д.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірем, а дістане пораду.

На відповідь залучить поштову марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стачії залізничої.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка.

Простора саяя повна Seccos e Molhados, зелізя, різнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджачі можуть переночувати, або в бараку, або в саяях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і інші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246.

BEBAM AS CERVEJAS

Лікар і оператор Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ Бувший асистент клінік європейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновійшої системи. — Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лябораторію до бадань хемічних і мікроскопових, та всяких інших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Кравчария „УКРАЇНА“ Василя Магеровского

Виготовляє всякі убрания від найдорзших до найдешевших: плащі, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“
de

Basilio Magerovskyi

Parandua

Sta. Catharina

Оселя Гважувіра — Парана
Бразилія.

Найбільший склеп український.
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям склеп свідомого Українця, в котрім найдуть ся товари споживчі, знаряди до домашнього вжитку. Хто що потребує а певно що не пожалуєте, коли сповнить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєсь збіже і всякі продукта кольоніяльні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANÁ
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЙО РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципію Іраті

Продаю товари різнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцущки до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças

Paraná

Український склеп ХРУНЯ І БРАТА. в кольонії Вера Гварані.

Продаємо різнородні продукта по найтаншій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает різнородні продукта по найтаншій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЇ

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп...

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого skleпу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациі залізничої.

В його skleпі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никиги Доняка. Простора саля повна Seccos e Molhados, залізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в салях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі skleпом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і инші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу вислаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246.

BEBAM AS CERVEJAS

DA

ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:

ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атланта
Більц

Вода Столова
Женжібре

ГАЗОСИ з:

Цитрини

Абакаші

Черешень

Малин

Помараньч

Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.

Український СКЛЕП
ХРУНЯ І БРАТА.
В кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтешій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі skleпарі.

ПП. З КОЛЬОНІЇ

прошу прийти у мій skleп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я свідомий, що переконаєсь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet Paraná

Український СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших skleпів у цілім муніципії Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рілничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перетені, ланцуски до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odrecky

Antonio Rebouças Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій skleп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. KUHN & FILHO

Guajuvira Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш skleп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійші товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевки з фабрики Фаворита, осотові вовнянні убраня і многі инші товари гадентарійні.

НАЧИНЄ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий, Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скуповуємо герву — віск і мід для ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна
Для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak“ Iraty.